

روزشمار جنگ یکشنبه

۹ شهریور ۱۳۶۵

۲۵ ذیحجه ۱۴۰۶

۳۱ اوت ۱۹۸۶

۷۴۸

غروب امروز حرکت ۱۲۰ نیروی غواص برای تصرف "اسکله العمیه" آغاز شد. این نیروها قبل از حرکت به سوی سه پایه "العمیه" (در پنج کیلومتری اسکله العمیه)، از زیر قرآن که بر دست‌های امام جمعه محترم اصفهان آیت‌الله طاهری قرار داشت، گذشتند و پس از آماده شدن، در قایق‌ها نشستند و در ساعت ۲۱ به سوی هدف یادشده که به عنوان "نقطه رهایی" نیروها در نظر گرفته شده بود، حرکت کردند. غواصان موفق شدند بعد از یک ساعت به "بویه ۸" برسند، اما با تغییر ناگهانی وضعیت جوی و افزایش فورس (نیرو) آب و تلاطم آن، مهار قایق‌ها مشکل شد و قطب‌نمای برخی شناورها بر اثر نفوذ آب از کار ایستاد؛ شدت گرما و شرجی بودن هوا نیز نیروها را دچار تهوع و سرگیجه‌ای جان‌کاه کرده بود؛ مجموعه این عوامل موجب دیر رسیدن غواصان به سه پایه العمیه شد. اگرچه فرمانده می‌توانست با دادن تغییراتی در طرح، عملیات را ادامه دهد اما به دلیل احتمال کاهش موفقیت آن، پیشنهاد شد که عملیات یک شب به تعویق بیفتد و سرانجام پس از مشورت فرماندهان عملیات، در حدود ساعت یک بامداد به نیروها دستور داده شد که عقب‌نشینی کنند و با حفظ استتار در منطقه بمانند و خود را برای عملیات در شب آینده آماده کنند.^(۱) گفتنی است که مشاهده نشدن واکنشی از دشمن در برابر حرکت نیروهای خودی، این امید را در فرماندهان نیرو بخشید که عملیات لو نرفته است.

۷۴۹

فرمانده کل سپاه (برادر محسن رضایی) چند ساعت قبل از شروع عملیات در حاج‌عمران، تلفنی با قائم‌مقام فرمانده نیروی زمینی سپاه (برادر رحیم صفوی) و فرماندهان یگان‌های عمل‌کننده مشورت کرد، سپس با توجه به وضعیت منطقه، امکانات نیروهای خودی و توان دشمن، تصمیم گرفت که نیروها جهت ایجاد خط پدافندی مناسب پس از تصرف اهداف تعیین‌شده، به طرف پایین ارتفاعات سرازیر نشوند و تنها نقاط مسلط این ارتفاعات را برای تشکیل خط پدافندی تصرف و تثبیت کنند. در این تماس تلفنی، فرمانده کل با توجه به

وجود برخی ضعف‌ها و تأخیر یک هفته‌ای در اجرای عملیات و همچنین به‌منظور همزمانی این عملیات با عملیات در محور دربندیخان - که نیروهای آن هنوز از آمادگی لازم برخوردار نشده‌اند - پیشنهاد کرد که عملیات در حاج‌عمران به تعویق بیفتد، اما برادر صفوی این پیشنهاد را رد کرد و گفت که هوشیاری دشمن، احتمالاً حفاظت منطقه را از بین می‌برد و منجر به منتفی شدن کل عملیات می‌شود و از سوی دیگر، فرماندهان یگان‌ها که پای کار رفته و نیروها را به منطقه منتقل کرده‌اند، به تصمیمات مسئولان عالی‌رتبه جنگ بی‌اعتماد خواهند شد.^(۲)

با افزایش فعالیت‌های نیروهای خودی در منطقه عملیاتی حاج‌عمران، امروز نیز طی چندین نوبت، ۴۸ فروند از هواپیماهای دشمن در ساعات ۸:۲۲، ۸:۴۰، ۱۶:۳۰ و ۱۷:۰۰ با بمباران عقبه نیروهای خودی در پیرانشهر و حوالی آن، علاوه بر وارد کردن خسارت‌های مالی، حدود ۲۳ تن از نیروهای خودی را شهید یا مجروح کردند.^(۳) این حوادث نشانه دیگری از هشیاری دشمن تلقی می‌شود (لحظه ضمیمه دارد).

به‌رغم واکنش‌هایی که دشمن انجام داده‌است، نیروهای خودی به‌محض تاریک شدن هوا، برای رسیدن به خط تماس و اجرای عملیات در این منطقه، حرکت می‌کنند. طبق پیش‌بینی‌ها، نیروها در محورهای مختلف به تناسب دوری یا نزدیکی و یا کوهستانی بودن مسیر، باید از یک تا شش ساعت قبل از شروع عملیات، حرکت خود را برای رسیدن به منطقه درگیری، آغاز کنند.^(۴) ساعاتی بعد شنود خبر می‌دهد که فرماندهان دشمن آماده‌باش صددرصد اعلام کرده‌اند و در ساعت ۲۳ به توپخانه‌های خود دستور داده‌اند تا به مدت نیم ساعت مواضع نیروهای ما را زیر آتش بگیرند. ۴۵ دقیقه بعد نیز دو دستور برای شلیک مداوم منور به توپخانه‌ها ابلاغ می‌شود. این در حالی است که نیروهای خودی همچنان به‌سوی اهداف موردنظر پیش می‌روند.^(۵)

۷۵۰

اجرای عملیات در ارتفاع "شاخ‌خشیک" و یا احتراز از آن، ابهاماتی را در مورد میزان موفقیت عملیات دربندیخان به‌وجود آورده‌است. این ارتفاع چون صخره‌ای است، معابر نفوذی اندکی جهت دستیابی به آن وجود دارد و توان موجود برای اجرای عملیات در محدوده وسیعی که شامل این ارتفاع نیز باشد، کافی نیست،^(۶) به همین دلیل امروز فرمانده قرارگاه نجف در جمع فرماندهان یگان‌های عمل‌کننده، با تأکید بر اجرای عملیات تا دو روز آینده، گفت: «اگر عملیات روی شاخ‌خشیک را هم از طرح مانور حذف کنید، مانعی ندارد».^(۷)

به‌دنبال این پیشنهاد، بحث‌های مختلفی را فرماندهان مطرح کردند و عموماً به‌دلیل نیاز به تأمین عقبه عملیات و جاده‌های تدارکاتی، نتیجه حذف "شاخ‌خشیک" را شکست عملیات دانستند و بدون گرفتن این ارتفاع، عملیات را برای رسیدن به سد دربندیخان بی‌ثمر خواندند و گفتند که "دید" و "تیر" دشمن از بالای این ارتفاعات مانع فعالیت توپخانه خودی که

نقش مهمی در این عملیات دارد. می‌شود و دشمن با اجرای آتش روی جاده‌های مواصلاتی هرگونه پشتیبانی از نیروهای عملیاتی خودی را با اشکال جدی مواجه می‌سازد، در حالی که تصرف شاخ‌خشیک، خط پدافندی مطمئنی را برای نیروهای خودی ایجاد خواهد کرد.^(۸)

در این باره مسئول معاونت عملیات قرارگاه نجف (برادر صالحی) گفت: «بر مبنای گفته تمام فرماندهان یگان‌ها، عملیات روی این ارتفاع باید اجرا شود، زیرا در غیراین صورت ما قادر به عمل روی "برد دکان" و "زیمناکوه" نیستیم. اگر روی شاخ‌خشیک عمل نکنیم، بایستی در کل عملیات تجدیدنظر کنیم زیرا از سه جناح در دید دشمن هستیم.» در پایان بحث و بررسی درباره این موضوع، برادر ایزدی (فرمانده قرارگاه نجف) با توجه به نظرهای اعلام‌شده، گفت: «برای موفقیت در عملیات باید روی شاخ‌خشیک عمل کنیم.»^(۹)

درباره فعالیت‌های دشمن در این منطقه، در گزارش‌های مختلف چنین آمده‌است: «دشمن با حساس شدن به افزایش تردد نیروهای خودی در منطقه عمومی دربندیخان، از پنجم شهریور تا امروز اقدام به اجرای تیر ثبتي و زدن منور در شب‌ها می‌کند.»^(۱۰) همچنین دشمن با افزایش نیرو در منطقه، ۱۸۵ تن نیرو را با ۷۵ قاطر به منطقه شاخ‌خشیک آورده است. گزارش دیگر این‌که «دشمن با استقرار نیرو در جلو "قلب‌ومورتکه" و افزایش تردد خودروهایش در منطقه، در حال تقویت "بمو" نیز می‌باشد.»^(۱۱)

۷۵۱

طبق گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از ارومیه، امشب در درگیری نیروهای خودی با عناصر وابسته به حزب دمکرات در "پایگاه زیوه" در منطقه "دیوان‌دره"، دو تن از نیروهای خودی مستقر در این پایگاه شهید شدند. به گزارش این خبرگزاری، درگیری به‌مدت چهار ساعت ادامه داشت و طی آن یک تن از فرماندهان حزب دمکرات به هلاکت رسید و یک تن دیگر نیز به اسارت نیروهای خودی در آمد.^(۱۲)

۷۵۲

امروز یک تیپ و دو گروهان تخصصی^(۱۳) و ۶۰۰ تن از نیروهای بسیج مردمی با بدرقه مردم شهر کرمان راهی جبهه‌ها شدند.^(۱۴) همچنین از استان بوشهر امروز ۸۱۴ تن به جبهه و ۴۶۵ تن نیز جهت گذراندن آموزش نظامی به پادگان‌های آموزشی اعزام شدند.^(۱۵)

۷۵۳

یک فروند هواپیمای اف - ۱۴ متعلق به ایران را امروز خلبان آن ربود و در عراق فرود آورد. این خلبان که سرگرد "احمد مرادی" نام دارد و برای گشت‌زنی در اطراف اصفهان پرواز می‌کرد، این هواپیما را با تجهیزات کامل به عراق برده و درخواست پناهندگی سیاسی کرده‌است. وی خانواده خود را قبلاً به فرانسه منتقل کرده بود. گفتنی است که کمک‌خلبان این هواپیما به دنبال آگاهی از قصد خلبان مرادی، با برج مراقبت تماس گرفته‌است، سپس

کوشیده که از هواپیما خارج شود، اما به دلیل سرعت زیاد هواپیما موفق به این کار نشده است. وی در مصاحبهٔ رادیو تلویزیون بغداد با سرگرد خلبان احمد مرادی نیز حضور نداشت.^(۱۶) رادیو بغداد با استناد به مصاحبه این خلبان فراری در بغداد، گفت: «ایران هم‌اکنون بیش از هفت یا هشت فروند هواپیمای اف - ۱۴ در اختیار ندارد و ادعاهای ایران مبنی بر دارا بودن ۷۰ تا ۸۰ فروند از این نوع هواپیما را رد کرد.»^(۱۷)

خبرگزاری آسوشیتدپرس در این خصوص گزارش داد: «در کم‌تر از یک ماه این دومین مورد گزارش شده از فرار خلبانان ایرانی با هواپیماهایشان می‌باشد. همچنین در ۱۲ اوت ۱۹۸۶ (۲۱ مرداد ۱۳۶۵) عراقی‌ها فرود یک هواپیمای غیرنظامی ایران به همراه خلبان آن و دو تن دیگر را که عضو نیروهای مسلح ایران بوده‌اند، اعلام کردند.»^(۱۸) به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این اولین هواپیما از نوع اف - ۱۴ ایران است که به عراق برده می‌شود هر چند که قبلاً چهار هواپیمای جنگی و مسافربری دیگر نیز به بغداد برده شده بود.

۷۵۴

در ادامهٔ گزارش‌های ارسال سلاح‌های نظامی از کویت به عراق، امروز نیز به گزارش نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، یک کاروان نظامی از کویت به‌سوی مرز "العبدلی" در شمال کویت (واقع بین عراق و کویت) روانه شد. این کاروان حامل مهمات و تجهیزات نظامی را سه دستگاه خودرو گشت پلیس کویت همراهی می‌کرد.^(۲۰)

۷۵۵

به گزارش یک نشریه داخلی سپاه پاسداران، اتریش از جمله کشورهای بی‌طرف در جنگ ایران و عراق به‌شمار می‌رود ولی در خلال جنگ تحمیلی با امضای قراردادهای نظامی با عراق جنگ‌افزارهای بسیاری در اختیار ارتش این کشور قرار داده است که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از: واگذاری ۳۰ تا ۵۰ عراده توپ ۱۵۵ میلی‌متری از نوع "هویتزر" (GHN-45) ساخت کمپانی (VOEST) اتریش؛ ارسال ۱۰۰ دستگاه تانک SK-105 به‌نام RURA - SSIER ساخت کمپانی اتریشی STEYRDAIMLER - PUGH و گذاری خودروهای حمل و نقل ساخت کمپانی STEYR اتریش و ارسال مقادیر فراوانی مهمات و قطعات یدکی توپ‌ها و تجهیزات. این گزارش افزوده است: «ضمناً اتریش سلاح و تجهیزات ارسالی را با گواهی مصرف‌کننده نهایی به‌طور جعلی به اردن فروخته که بعداً به عراق حمل شده است.»^(۲۱)

۷۵۶

روزنامه کویتی "القبس" در شمارهٔ امروز خود ادعا کرد که کرهٔ شمالی طبق قرارداد تسلیحاتی جدیدی ۱۴۴ فروند موشک زمین به زمین برای ایران فرستاده است. این روزنامه نوشته است: «اخیراً ایران با امضای قرارداد تسلیحاتی، مقادیر زیادی از موشک‌های دوربرد زمین به زمین از انواع "اسکاد" از کره شمالی خریداری کرده است. این قرارداد مشتمل بر ۱۲ آتشبار موشکی بوده که هر کدام حاوی ۱۲ موشک زمین به زمین است و مجموعاً از ۱۴۴

موشک تشکیل می‌شود. ایران همچنین با امضای یک قرارداد دیگر، سیستم‌های هدایت‌کننده موشک‌های زمین به زمین از کشورهای غرب و احتمالاً از آلمان غربی به ارزش صدها میلیون دلار خریداری کرده‌است. این سیستم‌ها در پیش‌برد طرح‌های موشکی برنامه‌ریزی شده در کارخانه اصفهان بسیار مؤثر است.^(۲۲)

از سوی دیگر، مجله "تایم" چاپ آمریکا نیز با اشاره به ارسال پنهانی سلاح از آمریکا به ایران، ادعا کرد: «امروز قسمتی از پول سلاح‌هایی را که اخیراً آمریکا به‌منظور آزادی گروگان‌های خود در لبنان به ایران ارسال کرده، توسط ایرانیان پرداخته شد و دلالت آن بر اسلحه مشغول تهیه محموله دیگری برای تحویل به این کشور می‌باشند تا تعداد دیگری از گروگان‌ها را آزاد کند.»^(۲۳)

۷۵۷

در مورد حملات مختلف به نفت‌کش‌ها در خلیج فارس، نشریه آمریکایی "نیوزویک" نوشت: «از ۳۱ ژوئیه تا ۳۱ اوت ۱۹۸۶ (۹ مرداد تا ۹ شهریور ۱۳۶۵) بیش از ۱۲ شناور هدف حمله قرار گرفت که به کشته شدن ۳۰ تن از ملوانان و پرسنل آنها منجر شد.» این نشریه درباره افزایش خسارت‌های حمله‌های امسال نسبت به سال گذشته و پی‌آمدهای آن نوشته است: «در ۹ ماه گذشته سال جاری، بیش از ۶۸ فروند شناور و در سال گذشته میلادی تنها ۴۴ فروند کشتی در خلیج فارس مورد حمله هواپیماها و هلی‌کوپترها قرار گرفتند که این حملات افزایش سرسام‌آور نرخ بیمه و مشکل تأمین نیروی انسانی برای کار در کشتی‌ها را به دنبال داشته‌است.»^(۲۴)

۷۵۸

به گزارش رادیو اسرائیل، دو تن از اعضای کنگره آمریکا از دولت خود خواستند تا برای کسب اطلاع از وضع اسیران عراق که در بازداشت‌گاه‌های ایران به سر می‌برند، دخالت کند. اعضای کنگره در نامه‌ای برای "جورج شولتز" (وزیر خارجه آمریکا) ادعا کردند که گزارش‌هایی دربارهٔ بدرفتاری ایرانیان با اسیران عراقی در دست دارند. آنها همچنین گفتند که ایران کمیته صلیب سرخ بین‌المللی را متهم به طرف‌داری از عراق کرده و به آنان اجازهٔ بازدید و کسب اطلاع از وضع اسیران عراقی را نداده‌است.^(۲۵)

۷۵۹

عراق امروز طی یک نامه رسمی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عملیات آتی نیروهای ایرانی اظهار نگرانی کرد. با این نامه تعدادی از بیانیه‌های نظامی ایران و متن اظهارات مقامات ایرانی از جمله سخن‌رانی رئیس مجلس جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۲۹ اوت ۱۹۸۶ (۷ شهریور ۱۳۶۵) نیز بوده‌است که در آنها بر بسیج و آمادگی نیروهای نظامی ایران برای تهاجمی جدید و تعیین‌کننده علیه عراق تأکید شده‌است.^(۲۶)

آسوشیتدپرس به نقل از رادیو بغداد گزارش داد که "سعدون حمادی" رئیس مجلس ملی عراق در آستانه برگزاری اجلاس سران عدم تعهد در "حراره" در یک مانور تبلیغاتی دیگر اعلام کرد که عراق حاضر است پیمان عدم تجاوزی را با ایران و به ضمانت پنج عضو دائمی شورای امنیت امضا کند. وی همچنین پیشنهاد کرد که ایران و عراق هر کدام ۳۰ کشور را انتخاب و به منظور تضمین این پیمان به یکدیگر معرفی کنند و در صورت مخالفت ایران، اعضای سازمان کشورهای اسلامی مستقیماً به جای ایران وارد عمل شوند و اقدام کنند. حمادی افزود: «عراق حاضر است چنین قراردادی را امضا کند و آن را در اختیار سازمان ملل قرار دهد». آسوشیتدپرس افزوده است: «خبرگزاری‌های عربی با انعکاس اظهارات حمادی، از آن به عنوان موضع جدید عراق جهت برقراری یک صلح احتمالی بین دو قدرت شمال خلیج فارس یاد کرده‌اند. رئیس مجلس عراق همچنین گفت که وی این پیشنهاد را به عنوان رئیس مجلس که مرجع قانون گذاری در عراق است، ارائه می‌دهد. وی در پایان سخنانش با اعلام آمادگی عراق برای انعقاد قرارداد عدم تجاوز و حسن همجواری با کلیه کشورهای حوزه خلیج فارس، عنوان کرد: «از جمله مواد اساسی که در این قرارداد باید گنجانده شود، مقابله نظامی با هریک از اعضای متجاوز به دیگر کشور عضو می‌باشد.»^(۲۷)

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، امروز صبح به منظور شرکت در هشتمین کنفرانس سران عدم تعهد وارد حراره شد. روزنامه کیهان در شماره امروز خود با گزارش این خبر به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی نوشته است: «رئیس‌جمهوری قبل از ترک تهران، تنها راه موفقیت جنبش عدم تعهد در سطح جهانی را بازگشت به اصول اولیه غیرمتعهدها ذکر کرد و حضور جمهوری اسلامی ایران در سطح رئیس کشور را در اجلاس حراره، یک حضور فعال خواند.» روزنامه کیهان در ادامه این گزارش افزوده است: رئیس شورای عالی دفاع در ارتباط با طرح مسئله جنگ تحمیلی عراق بر ایران در اجلاس حراره اظهار داشت: «این کنفرانس بهترین فرصت است که حرف‌های حقیقی خودمان را درباره جنگ به گوش همه برسانیم. رسانه‌های جهانی و سیاست‌های استعماری و استکباری مانع شدند تا سخن حقیقی ملت ایران در این باره به گوش مردم دنیا برسد. خیلی‌ها در دنیا هنوز نمی‌دانند این جنگ بر ما تحمیل شده و موضع عادلانه و بحق ما را در این جنگ نمی‌دانند و از قدرت اراده ملت ما در مقابله با این توطئه جهانی بی‌اطلاع هستند که ما همه این مطالب را در یک بخش مهم و شاید مهم‌ترین بخش نطق ایرادی خود، گنجانده‌ایم تا در اجلاس و مجمع سران بیان کرده و سخنان خود را به گوش دنیا و همه کسانی که در جریان این اجلاس قرار می‌گیرند، برسانیم.»^(۲۸)

از دیگر سو، امروز "طه یاسین رمضان" معاون اول نخست‌وزیر عراق که ریاست هیئت

نمایندگی عراق را در اجلاس سران جنبش عدم‌تعهد به‌عهده دارد، وارد حراره شد. وی به هنگام ترک بغداد گفت که پیام صلح صدام خطاب به رهبران ایران را به‌عنوان یک ابتکار عمل صلح برای پایان دادن به جنگ خلیج‌فارس به جلسه کنفرانس ارائه خواهد کرد. وی همچنین اظهار امیدواری کرد که این اجلاس بتواند در چارچوب اصول جنبش عدم‌تعهد و منشور سازمان ملل به جنگ شش‌ساله ایران و عراق پایان دهد.^(۳۹)

۷۶۲

به گزارش آسوشیتدپرس، "ژان برنارد ریمون" وزیر خارجه فرانسه به‌منظور مذاکره با مقامات عربستان و بررسی جنگ ایران و عراق، وارد "جده" شد. این خبرگزاری به نقل از منابع دیپلماتیک غربی و عربی گزارش داد: «وی در مذاکرات دو روزه‌اش با مقامات عربستان سعودی راه‌های پایان دادن به جنگ ایران و عراق و آخرین تحولات مناقشه اعراب و اسرائیل را مورد بحث قرار خواهد داد.» این نخستین سفر ریمون به یک کشور خاورمیانه‌ای پس از تصدی وزارت خارجه در دولت "ژاک شیراک" (نخست‌وزیر فرانسه) است. وی بعد از ورود به عربستان به روزنامه سعودی "المدینه" گفت: «این دیدار فرصتی برای از سرگیری گفت‌وگوهای دوستی و اعتمادی است که مشخصه روابط بین پادشاهی سعودی و فرانسه می‌باشد.» این روزنامه نیز اظهار امیدواری کرد که فرانسه بتواند نقش برجسته‌ای در پایان دادن به جنگ عراق و ایران ایفا کند. منابع دیپلماتیک همچنین گفتند: «ریمون به همراهی گروهی از کارشناسان امور خاورمیانه قرار است در مورد بالا گرفتن خطر این جنگ و تبعات فزاینده جنگ که برای خطوط بین‌المللی کشتی‌رانی در آب‌های خلیج‌فارس به‌وجود آمده، با میزبانان سعودی خود تبادل نظر کند. ریمون در این مذاکرات بر حمایت فرانسه از هرتلاش بین‌المللی برای پایان دادن به جنگ خلیج‌فارس تأکید خواهد کرد.»^(۴۰)

۷۶۳

"مسعود بارزانی" رهبر حزب دمکرات کردستان عراق با ارسال تلگراف برای تعدادی از مسئولان جمهوری اسلامی ایران از حمایت ایران از مردم کُرد در برابر حملات هوایی ترکیه، تشکر کرد. این تلگراف‌ها خطاب به ریاست‌جمهوری و ریاست مجلس و نخست‌وزیر و وزیر خارجه و مردم انقلابی ایران ارسال شده‌است. در این تلگراف‌ها آمده است: «این اولین بار نیست که ملت عراق از جانب جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌شود و همواره به حمایت‌های ایران از ملت عراق امیدوار بوده و هستیم. ملت عراق اعم از کُرد و عرب همراه با حزب پیش‌مرگان ما هیچ‌وقت این موضع انقلابی را فراموش نخواهد کرد.»^(۴۱)

درباره رابطه ایران با کردستان عراق، روزنامه "الاتحاد" چاپ امارات در گزارشی به نقل از منابع دیپلماتیک عرب نوشته است: «ایران اخیراً با توجه بیش‌تر به شمال عراق، برای نفوذ انقلاب خود بین احزاب کُرد و کمونیست‌های این کشور اهمیت ویژه‌ای قائل شده‌است.» به گزارش الاتحاد، این تغییر و تحول در سیاست ایران نشانه توجه تهران به منطقه کردستان

عراق و انتخاب این ناحیه برای حمله آینده خود به خاک عراق خواهد بود. این روزنامه در پایان افزوده است: «ایران در گذشته با احزاب کُرد عراق میانه خوبی نداشته و با موضع آنان مخالفت می کرد.»^(۳۲)

۷۶۴

رئیس سازمان برنامه و بودجه (مهندس مسعود روغنی زنجانی) در گفت و گویی با خبرنگاران در خرم آباد گفت: «کسانی که از شرایط جنگی کشور بهره مند شده و سود بالایی برده اند بایستی از طریق پرداخت مالیات ها این درآمد را به دولت بازگردانده تا دولت بتواند در شرایط جنگی، مملکت را اداره کند.» وی افزود: «در شرایطی که دولت برای مخارج تحصیلی ۱۰ میلیون دانش آموز کشور ۵۵۰ میلیارد ریال هزینه می پردازد، کل مالیات مشاغل در کشور از ۴۰ میلیارد ریال تجاوز نمی کند، در صورتی که فقط درآمدهای مشاغل بخش خدمات بازرگانی به بودجه عمومی کل کشور نزدیک است.»^(۳۳)

OOO

ضمیمه گزارش ۷۴۹: میزان آگاهی دشمن از عملیات در منطقه حاج عمران بررسی اقدامات دشمن در روزهای قبل از عملیات تا حد زیادی احتمال آگاهی دقیق او را از این عملیات تقویت می کرد، به طوری که اسناد بعدی نیز این احتمال را تأیید کرد. دشمن با آغاز فعالیت های هوایی خود از صبح پنجم شهریور ۱۳۶۵ عمدتاً به عکس برداری از منطقه پرداخت و به دنبال آن از روز هفتم شهریور شروع به بمباران مواضع خودی کرد که در نتیجه آن، یک قبضه توپ ۱۳۰ میلی متری و یک انبار مهمات نیروهای خودی به آتش کشیده شد. متعاقب این عملیات، فعالیت های دشمن بسیار افزایش یافت چندان که با انواع هواپیماهای جنگنده و بمب افکن خود از ساعت ۱۲:۰۰ روز هشتم شهریور تا ساعت ۱۲:۰۰ روز نهم این ماه با ۷۸ سورتی پرواز به شناسایی و بمباران مناطق پیرانشهر و حاج عمران پرداخت که بر اثر آن، ۱۰ تن شهید، ۱۷ تن مجروح و ۲۵ تن دچار موج گرفتگی شدند و سه خودرو نیز آسیب دید. همچنین دشمن همزمان با تشدید آتش توپخانه خود در سراسر منطقه، تردد نیروهای پیاده و خودروهای فرماندهی خود را افزایش داد. این فرماندهان با حضور در دیدگاه ها، وضعیت منطقه را بررسی می کردند. به گزارش منابع نظامی در منطقه، دشمن یک گردان کماندویی تازه تأسیس وارد منطقه "گردمند" کرد و به دنبال آن طبق گزارش قرارگاه رمضان، ۲۵۰۰ تن از نیروهای جاش در هشتم شهریور وارد پادگان "جم جمال" شدند. علاوه بر این فعالیت های دشمن که نشان حساس شدن او به این منطقه بود، تعدادی از نیروهای شناسایی نیز که برای آخرین شناسایی راه کارها به منطقه رفته بودند، با دشمن آماده و هشیار روبه رو شده بودند.

از سوی دیگر، مطالب به دست آمده از مرکز شنود نیز حکایت از آگاهی و آمادگی کامل دشمن از حدود ساعت شروع عملیات داشت، طوری که در ساعت ۲۲:۳۰ نهم شهریور دشمن با اعلام آماده باش سراسری به نیروهای خود، از ساعت ۲۲:۵۵ که مقارن با بالا رفتن نیروهای خودی از ارتفاعات بود، منطقه را به شدت زیر آتش توپخانه و منور قرار داد. دشمن در ساعت ۴۵ دقیقه بامداد نیز با تأکید مجدد بر آماده باش صدرصد، تذکراتی برای هشیاربودن کلیه نیروها داد و سه دقیقه قبل از شروع عملیات، با هشت سورتی پرواز هواپیماهای خود، به پرتاب منور پرداخت. دشمن درست در ساعت ابلاغ رمز شروع عملیات، به توپخانه های خود دستور داد تا در محدوده ۵۰ متری خطوط مقدم، بدون وقفه آتش بریزند. اسیران دشمن نیز در اظهارات خود بر آگاهی داشتن از عملیات تأکید کردند. به گفته آنها، نیروهای

خودی به هنگام بالا رفتن از ارتفاعات به دلیل روشن بودن منطقه، کاملاً در دید آنها بودند و سربازان عراقی به راحتی به آنها شلیک می کردند.

در این باره یکی از اسیران افزود: «ارتش عراق نیروی احتیاط خود را ۱۰ روز قبل از عملیات وارد منطقه کرده است.» در اسنادی که از مقر تیپ دشمن بعد از عملیات به دست آمد نیز معلوم شد که دشمن کاملاً از منطقه عملیاتی یگان‌های خودی و زمان عملیات با اطلاع بوده است و حتی فرمانده تیپ ۷۰۸ دشمن پس از بررسی خطوط پدافندی «گردمند»، «۳۵۱۹»، «گرده بوک» و «شهید صدر» طی نامه‌ای ۴۰ مورد ضعف خط پدافندی خود را یادآوری کرده بود. در بند سوم این نامه آمده است که نیروهای ایرانی ظرف سه روز آینده یقیناً حمله خود را آغاز خواهند کرد. با جمع بندی همه این مطالب معلوم می شود که دشمن کاملاً از محدوده عملیات و زمان آن آگاه بوده و با هشیاری و آمادگی در انتظار نیروهای خودی بوده است. گفتنی است که اصولاً عملیات‌های منظم در منطقه شمال غرب به دلیل حضور گسترده ستون پنجم و نیروهای ضدانقلاب و جاسوس‌های داخلی، مشکلات حفاظتی بسیاری دارد و در این عملیات نیز تردد بسیار زیاد خودروها و نیروهای نظامی خودی و انتقال وسایل و امکانات فراوان - که پیرانشهر را به یک پادگان نظامی تبدیل کرده بود - نمی توانسته خارج از دید ضدانقلاب به خصوص ستون پنجم دشمن بوده باشد. همچنین اجرای کارهای مهندسی، تردد نیروهای شناسایی و لو رفتن چند راه کار شناسایی، عواملی بودند که ظن دشمن را در مورد عملیات به یقین تبدیل کردند.^(۳۴)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۵/۶/۹

- ۱- سند شماره ۶۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات لشکر ۱۴ امام حسین (ع) در اسکله العمیه"، گزارش راوی لشکر ۱۴ امام حسین (ع) در عملیات کربلای ۳، راوی: شهید سید محمد اسحاقی، صص ۴۷ تا ۴۸ و ۵۹ تا ۶۱؛ و: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، جنگ در سال ۶۵ (تهران: سپاه پاسداران، ۱۳۶۷)، صص ۱۵۸ و ۱۵۹.
- ۲- سند شماره ۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات کربلای ۲"، گزارش راوی قرارگاه حمزه، راوی: سعید سمردی، صص ۲۵ تا ۳۴.
- ۳- سند شماره ۱۵۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبه‌ای و اطلاعاتی شماره ۲۴"، نیروی زمینی ارتش، ۱۳۶۵/۶/۳ تا ۱۳۶۵/۶/۱۰، ص ۸، ۱۳۶۵/۵/۱۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۵، ۱۳۶۵/۶/۱۰، ص ۵.
- ۴- سند شماره ۲۲۶۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: منابع سیاسی داخلی سپاه، ۱۳۶۵/۸/۱، صص ۱۴ تا ۱۶.
- ۵- سند شماره ۱۵۵۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "جمع بندی عملیات کربلای ۲"، ۱۳۶۵/۶/۷ تا ۱۳۶۵/۶/۱۶، ص ۲.
- ۶- سند شماره ۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات منتفی شده بنی هاشم (در بند یخان)"، گزارش راوی لشکر ۲۷ حضرت رسول (ص)، راوی: محمدرضا ثانی نژاد، ص ۲۱۲.
- ۷- سند شماره ۱۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات منتفی شده بنی هاشم (در بند یخان)، راوی: امیر رزاق زاده، ۱۳۶۵/۶/۷ تا ۱۳۶۵/۶/۱۱، ص ۱۰۴؛ و- سند شماره ۱۹۸۷۶ پ.ن. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات بنی هاشم (قرارگاه نجف، ۱۳۶۵/۶/۹، نوار شماره ۲۰۴۰۸)، صص ۲۵ و ۲۶.
- ۸- پیشین ردیف اول صص ۱۰۴ تا ۱۱۵ و ردیف دوم.
- ۹- مأخذ شماره ۷، ردیف اول، صص ۱۰۵ و ۱۰۶.
- ۱۰- مأخذ شماره ۶، ص ۲۸.
- ۱۱- مأخذ شماره ۷، ردیف اول، صص ۱۰۶ و ۱۰۷ و ۱۵۰ تا ۱۵۷.
- ۱۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۶، ۱۳۶۵/۶/۱۱، ص ۳۵.
- ۱۳- سند شماره ۸۴۱۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد سپاه ناحیه کرمان (بسیج)، "اعزام به جبهه ناحیه کرمان"، ۱۳۶۵/۶/۱۵.
- ۱۴- سند شماره ۰۸۴۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سپاه ناحیه کرمان، "اعزام نیرو"، ۱۳۶۵/۶/۹.
- ۱۵- سند شماره ۱۰۵۵۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد سپاه ناحیه دریایی بوشهر، "اعزام به جبهه ناحیه بوشهر"، ۱۳۶۵/۶/۱۷.
- ۱۶- سند شماره ۲۲۶۱۱۷ منابع سیاسی داخلی سپاه، ۱۳۶۵/۶/۱۹، صص ۲۵ و ۲۶.

- ۱۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۲، ۱۳۶۵/۶/۱۶۷، صص ۹ و ۱۰، بغداد، خبرگزاری عراق، ۱۳۶۵/۶/۱۱.
- ۱۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۵، ۱۳۶۵/۶/۱۰، صص ۳ و ۴، منامه، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۵/۶/۹، به نقل از رادیو دولتی بغداد.
- ۱۹- پیشین، ص ۳.
- ۲۰- سند شماره ۱۵۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبه‌ای و اطلاعاتی شماره ۲۴ (نیروی زمینی ارتش)، ۱۳۶۵/۶/۳ تا ۱۳۶۵/۶/۱۰، ص ۱۱، ۱۳۶۵/۶/۱۲.
- ۲۱- سند شماره ۱۵۳۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "بولتن روزانه اطلاعاتی جنگ"، شماره ۸، واحد اطلاعات سپاه، ۱۳۶۵/۶/۹، ص ۳.
- ۲۲- مأخذ شماره ۱۸، ص ۷، به نقل از روزنامه کویته "القبس".
- ۲۳- سند شماره ۲۲۶۶۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: منابع سیاسی داخلی سپاه، ص ۴۰، به نقل از مجله "تایم" چاپ امریکا، ۱۳۶۵/۱۰/۱.
- ۲۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۸، ۱۳۶۵/۶/۱۷۳، ص ۷، به نقل از مجله
- امریکایی "نیوزویک".
- ۲۵- مأخذ شماره ۱۸، ص ۴۶، به نقل از رادیو اسرائیل، ۱۳۶۵/۶/۹.
- 26_ Year's Book U.N, S/18317, 31 August 1986, P.225.
- ۲۷- مأخذ شماره ۱۸، ص ۶، منامه، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۵/۶/۹.
- ۲۸- روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۶/۹، ص ۲، به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۲۹- مأخذ شماره ۱۸، ص ۲۴، عراق، خبرگزاری کویته، ۱۳۶۵/۶/۹.
- ۳۰- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۱۰، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس.
- ۳۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۵/۶/۱۰، صص ۲۱ و ۲۲، به نقل از رادیو صدای کردستان عراق.
- ۳۲- مأخذ شماره ۱۸، ص ۴۷، به نقل از روزنامه "الاتحاد" چاپ امارات.
- ۳۳- روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۶/۱۰، ص ۳، خرم‌آباد، خبرنگار روزنامه.
- ۳۴- مأخذ شماره ۲، صص ۳۷ و ۳۸.